

AALBORG UNIVERSITET

Semesterplan for KA 1. semester 2026

CPPP

Kandidatuddannelsen i Psykologi

Indholdsfortegnelse

Semesterbeskrivelse for uddannelser ved Aalborg Universitet	1
C-PPP: Clinical Psychiatry Psychology and Psychotherapy	3
Seminarrække for Universitetsklinikken	12
Seminarrække for Psykiatri Programmet	18
Seminarrække linjespor PP-VP	21

Semesterbeskrivelse for uddannelser ved Aalborg Universitet

Oplysninger om semesteret

Studienævn: Studienævn for Psykologi

Studieordning for kandidatuddannelsen i psykologi 2025:

<https://studieordninger.aau.dk/2026/59/6620>

Semesterets organisering og forløb

1. semester udgøres af fire obligatoriske moduler:

- Videregående anvendt psykologi I, VAP I (15 ECTS-points)
- Den psykologiske profession (5 ECTS-point)
- Psykologisk testning (5 ECTS-point)
- Valgmoduler 1. semester kandidat (vælg 1 modul)

Se "Vigtige datoer" på moodle for information om afleveringsfrister, eksamener mv.

Fra 1. til 3. semester har den studerende mulighed for at indgå i et såkaldt struktureret kandidatforløb (professionsprogram og spor på underprogram), jf. modulbeskrivelse for professionsprogrammerne, Videregående Anvendt Psykologi I (VAP I), s. 4 ff. Det indebærer specielt tilrettelagte kursusforløb med tilhørende pensum til modulet "Videregående anvendt psykologi I" (VAP I). Udover det valgte professionsprogram skal den studerende på kandidatuddannelsens 1. semester samtidig følge fællesforløbene "Den psykologiske profession" og "Psykologisk testning" samt følge et valgmodul.

Det er en betingelse for at påbegynde det Psykologiske praktiske forløb på kandidatuddannelsens 2. semester, at prøverne i de obligatoriske fag på 1. semester er bestået.

Semesterkoordinator

Ankerlærer Rasmus Birk rbirk@ikk.aau.dk

Sekretariatsdækning

Skemalægger: Birgitte Skovsgaard, bsk@ikk.aau.dk

Eksamensadministration (undtagen stedprøver) af BA, BA-sidefag & KA-sidefag: Bjørn Dan Andersen, bda@ikk.aau.dk

Eksamensadministration (undtagen stedprøver) af KA: Christina Gertsen, chge@ikk.aau.dk

Eksamensadministration af stedprøver: Lone Simonsen, losi@ikk.aau.dk

Praktikadministration: Christina Gertsen, ikp-psykologi-praktik@ikk.aau.dk

Rekvisitionsbudget: Lotte Brunø, brunoe@ikk.aau.dk

Evaluerer: Birgitte Skovsgaard, bsk@ikk.aau.dk

Uddannelseskoordinator/Studienævnssekretær: Andrea Dosenrode, ad@ikk.aau.dk

Dispensations- og meritansøgninger sendes til: Psyk-disp-merit@ikk.aau.dk

C-PPP: Clinical Psychiatry Psychology and Psychotherapy

Modultitel dansk: Videregående anvendt psykologi I: Program for klinisk psykologi, psykoterapi og psykiatri

Modultitel engelsk: Advanced Applied Psychology I: Clinical Psychology, Psychotherapy and Psychiatry

ECTS: 15 ECTS

Placering:

1. semester (Kandidatuddannelsen i Psykologi)

Modulansvarlig:

Gry Kjærdsdam Telléus, gdk@ikk.aau.dk

Undervisere:

Kristine Kahr Nilsson, kkn@ikk.aau.dk

Gry Kjærdsdam Telléus, gdk@ikk.aau.dk

Ole Karkov Østergård, karkov@ikk.aau.dk

Christina Mohr Jensen, christina@ikk.aau.dk

Type og sprog:

Undervisningen er på dansk, litteraturen er fortrinsvis på engelsk.

Mål:

Den studerende skal gennem modulet opnå:

Viden om og forståelse for:

- Den kliniske psykologis centrale og aktuelle teorier om anvendt psykologi baseret på højeste internationale forskning inden for området; de centrale og aktuelle udrednings- og undersøgelsesmetoder inden for disciplinen; flere forskellige interventionsformer inden for disciplinen;

Færdigheder:

- at kunne vurdere og vælge mellem de centrale og aktuelle teorier om praksis
- at kunne anvende relevante metoder og redskaber til undersøgelse og udredning
- at kunne formidle den forskningsbaserede viden om disciplinen på en reflekteret og diskuterende vis

Kompetencer:

- selvstændigt at kunne identificere problemstillinger som er relevante for området
- at forbinde disciplinens anvendte psykologiske problemstillinger med almenpsykologiske teorier at skabe et overblik over egne faglige kvalifikationer i forhold til problemfelter inden for disciplinen med henblik på videre faglig kvalificering

Fagindhold og sammenhæng med øvrige moduler/semestre

Dette professionsprogram giver både en bred introduktion til den kliniske psykologis genstandsområde og praksis, men også en specialisering der knytter sig til de tre tilhørende praktikspor: Universitetsklinikken (UK) og Psykiatriprogrammet (PP) (med de to linjespor: PP-Børne-Unge Psykiatri (PP-BUP), og PP-Voksenpsykiatri (PP-VP)).

Undervisningen på 1. semester består af to dele. En del som består af hhv. en forelæsningsrække samt workshops for alle studerende på C-PPP-programmet, og en anden del, som består af parallelle seminarrækker der specifikt knytter sig til praktiksporet (UK samt PP (hhv. PP-BUP og PP-VP) og derfor kun er for studerende optaget på det pågældende praktikspor.

Omfang og forventet arbejdsindsats

15 ECTS svarer til 412 timers arbejdsindsats.

Modulet omfatter 6 forelæsninger (4 x 45 min), 8 to-fire-timers workshops (2x45min/4 x 45min), og to seminarrækker med 5-7 seminargange à 2-4 timers varighed (se skema for de respektive spor).

Aktivitet	Timer
6 forelæsninger à 4 timer	24
8 workshops á 2-4 timer	24
Evalueringer	1
5-7 seminargange à 2-4 timer (se skema)	20
Læsning og forberedelse inklusive udarbejdelse af synopsis	342
Eksamen	1

NB: lektioner tælles som timer.

Antal forelæsninger/Workshops: 14

Antal forelæsnings-/workshop-hold: 1

Antal seminar timer: 20

Antal seminarhold: 2 (UK og PP - PP er yderligere opdelt i 2 linjespor)

Deltagere: 1. Semesters studerende på kandidatuddannelsen i Psykologi – C-PPP

Deltagerforudsætninger:

Studerende på kandidatuddannelsen som har bestået bachelordelen i psykologi samt optaget på professionsprogrammet.

Modulaktiviteter (kursusgange med videre)

Lyseblå: fælles for alle studerende på det kliniske professionsprogram

Grå: Linjespecifik for UK

Turkis: PP (fælles)

Gul: Linjespecifik for PP(PP-BUP)

Grøn: Linjespecifik for PP(PP-VP)

Undervisningsgang		Type af undervisning og emne	Undervisere
1.	4x45 min	Forelæsning: Velkomst med præsentation af det kliniske hovedprogram	Gry Kjærdsdam Telléus Ole Karkov Østergård
2.	4x45 min	Forelæsning: Introduktion til udredning (global- og findiagnostik)	Gry Kjærdsdam Telléus
3.	4x45 min	Forelæsning: Psykiatriske diagnoser i praksis	Christina Mohr Jensen
4.	4x45 min	Workshop: Psykiatriske diagnoser i praksis	Christina Mohr Jensen
5.	4x45 min	Forelæsning: Non-verbale kliniske indtryk	Gry Kjærdsdam Telléus
6.	4x45 min	Workshop: Non-verbale kliniske indtryk	Gry Kjærdsdam Telléus
7.	2x45 min	Workshop: CRT til patienter med en spiseforstyrrelse	Gry Kjærdsdam Telléus
8.	4x45 min	Forelæsning: Psykodynamisk terapi:	Ole Karkov Østergård
9.	4x45 min	Workshop: Psykodynamisk terapi	Ole Karkov Østergård
10.	4x45 min	Forelæsning: Operationaliseret Psykodynamisk Diagnose (OPD)	Ole Karkov Østergård
11.	4 x45 min	Workshop: Operationaliseret Psykodynamisk Diagnose (OPD)	Ole Karkov Østergård
1.	4x45 min	Introduktion, arbejdsalliancen og alliancebrud	Ole Karkov Østergård
2.	4x45 min	UK- seminar: Psykodynamiske interview, case-formulering, spørgeskemaer i udredning og vurdering af behandlingsudbytte	Ole Karkov Østergård
3.	4x45 min	UK- seminar: Rammer, holdning, ubevist kommunikation og forandring i psykoanalytisk psykoterapi	Ole Karkov Østergård
4.	4x45 min	UK-seminar: Personlighedsstruktur og forsvarsmekanismer	Ole Karkov Østergård
5.	4x45 min	UK-seminar: Overføring, cirkumpleksmodel, interpersonel teori og psykoterapi	Ole Karkov Østergård
6.	4x45 min	UK-seminar: Information om praktikken: Formål rammer, etik, supervision og journalskrivning	Ole Karkov Østergård
1.	2x45 min	PP(fælles): Introduktion til Psykiatri	Gry Kjærdsdam Telléus
2.	2x45 min	PP(fælles): Introduktion til Praktik i Psykiatrien	Gry Kjærdsdam Telléus
1.	2x45 min	PP(PP-BUP)-seminar: Introduktion til seminarrækken	Christina Mohr Jensen
2.	4x45 min	PP(PP-BUP)-seminar: Problemstillinger i spæd og Småbarneperioden	Christina Mohr Jensen
3.	4x45 min	PP(PP-BUP)-seminar: Problemer i midt barndom	Christina Mohr Jensen
4.	4x45 min	PP(PP-BUP)-seminar: Problemer i ungdommen	Christina Mohr Jensen
5.	2x45 min	PP(PP-BUP)-seminar: Opsummering og synopsis	Christina Mohr Jensen
1.	4x45 min	PP(PP-VP)-seminar: Introduktion til seminarrækkenNyere perspektiver på psykopatologi	NN
2.	4x45 min	PP(PP-VP)-seminar: Sygdomsforløb og prognose	NN
3.	4x45 min	PP(PP-VP)-seminar: Konsekvenser af psykiske lidelser	NN
4.	4x45 min	PP(PP-VP)-seminar: Ætiologimodeller	NN
5.	4x45 min	PP(PP-VP)-seminar: Udredning og journalnotater	NN

Eksamen

Mundtlig pba. Projekt (synopsis).

Synopsis-eksamen (se vigtige datoer på Moodle samt formalia vedr. prøver)

En intern mundtlig prøve i Videregående anvendt psykologi I (VAP I) på baggrund af synopsis. Prøven er individuel. Den studerende afprøves i det valgte kursus. Prøven er en

synopsis prøve. En synopsis er en kort, fokuseret akademisk tekst, der opridser en problemstilling og en analyse af den som forberedelse til en efterfølgende faglig drøftelse. Ved den mundtlige eksamen holder den/de studerende et oplæg i maksimalt 5 minutter. Den efterfølgende diskussion tager udgangspunkt i det skriftlige arbejde. Eksaminator inddrager også pensummateriale, som ikke har været berørt i synopsis. Synopsis udarbejdes i relation til pensum.

Tilladte hjælpemidler: Med visse hjælpemidler:

- Projektrapporten (synopsis)
- De studerendes noter.

Der må ikke anvendes generativ AI (fx ChatGPT) i forbindelse med eksamen.
Pensumramme: 1500 sider obligatorisk litteratur inden for den valgte disciplin.
Synopsis med sidetal: 1-3 sider og normeret prøvetid på 30 minutter.
Bedømmelsesform: Ved bedømmelsen gives der karakter efter 7-trinsskalaen.
Der gives karakter på grundlag af den samlede præstation.

Forelæsningsmanchet/Pensum:

Undervisningsgange for hele programmet (både PP og UK)

1. Forelæsning: Velkomst og introduktion

4 timer v/ Gry Kjærdsdam Telléus og Ole Karkov Østergård

Velkomst med præsentation af det kliniske hovedprogram.

2. Forelæsning: Introduktion til udredning (global- og findiagnostik)

4 timer v/ Gry Kjærdsdam Telléus

I denne forelæsning vil de grundlæggende principper for diagnostik blive gennemgået - herunder de vigtigste udredningsinstrumenter, principperne for global- og findiagnostik, vurdering af sværhedsgrad og den diagnostiske proces. Seminargangen vil introducere til forskellige diagnose- og symptommål, som kan anvendes til at måle symptomatologi og sværhedsgraden af en psykisk lidelse ved udredning og løbende til monitorering af behandlingsudbytte.

Pensum:

- World Health Organization, 2018: hele bogen [**ca 184 s.**]
- K-SADS₁ hele bogen. [**modsvare 64 s.**]
- PSE, hele bogen [**modsvare 90 s.**]

Supplerende læsning:

- <https://icdcdn.who.int/icd11referenceguide/en/html/index.html#icd11-reference-guide>

3. Forelæsning: Psykiatriske diagnoser i praksis

4 timer v/ Christina Mohr Jensen

Forelæsningen introducerer psykiatriske diagnoser som centrale, men ikke neutrale, redskaber i klinisk praksis. Der gives først et overblik over psykiatriens rolle i sundhedsvæsenet, herunder hvordan målgruppen afgrænses, og hvordan børn, unge og voksne henvises til udredning og behandling. Herefter behandles diagnosers styrker og begrænsninger med fokus på validitet, reliabilitet og klinisk brugbarhed samt udfordringer knyttet til komorbiditet, heterogenitet og udviklingsmæssig kontinuitet. Forelæsningen belyser desuden, hvordan diagnostik i praksis ikke alene handler om at placere symptomer i kategorier, men også om at forstå symptomernes sværhedsgrad, funktion, udviklingshistorie og kontekst. Forelæsningen danner grundlag for en efterfølgende workshop, hvor diagnostiske overvejelser omsættes til caseformulering og foreløbig behandlingsplanlægning.

Pensum:

- Aftab, A., Banicki, K., Ruffalo, M. L., & Frances, A. (2024). Psychiatric Diagnosis: A Clinical Guide to Navigating Diagnostic Pluralism. *The Journal of Nervous and Mental Disease*, 212(8), 445–454. [10 s.]
- Angold, A., Costello, J.E., Erkanli, A. (1999) Comorbidity, *Journal of Child Psychology and Psychiatry*, 40(1), s. 57-87. [31 s.]
- Hansen, A. S., Kjaersdam Telléus, G., Færk, E., Mohr-Jensen, C., & Lauritsen, M. B. (2021). Help-seeking pathways prior to referral to outpatient child and adolescent mental health services. *Clinical child psychology and psychiatry*, 26(2), 569–585. [17 s.]
- Jablensky, A. (2016) Psychiatric classifications: validity and utility, *World Psychiatry*, 15(1), s. 26-31 [6 s.]
- Kendell, R., Jablensky, A. (2003) Distinguishing between the validity and utility of psychiatric diagnoses, *The American Journal of Psychiatry*, 160 (1), s. 4-12 [9 s.]
- Mulraney, M., Coghill, D., Bishop, C., Mehmed, Y., Sciberras, E., Sawyer, M., Efron, D., & Hiscock, H. (2021). A systematic review of the persistence of childhood mental health problems into adulthood. *Neuroscience and Biobehavioral Reviews*, 129, 182–205. [24 s.]
- Robins, E., Guze, S.B. (1970) Establishment of Diagnostic Validity in Psychiatric Illness: Its Application to Schizophrenia, *American Journal of Psychiatry*, 126(7), s. 107-111 [5 s.]

4. Workshop: Psykiatriske diagnoser i praksis

4 timer v/ Christina Mohr Jensen

Pensum:

- Bailey, V. (2001). Cognitive-behavioural therapies for children and adolescents. *Advances in Psychiatric Treatment*, 7(3), 224–232. doi:10.1192/apt.7.3.224 [9 s.]
- Trillingsgaard, A., Elmrose, M. (2010) Case-formulering – I en udviklingspsykologisk referenceramme, *Psyke og Logos*, 31, s. 399-416. [17 s.]

5. Forelæsning: non-verbale kliniske indtryk

4 timer v/ Gry Kjaersdam Telléus

Forelæsningen giver en introduktion til det kliniske indtryk der spiller en væsentlig rolle i klinisk praksis. Det kliniske indtryk er i høj grad erfaringsbaseret og bygger således på såvel verbale som nonverbale informationer man som kliniker observerer under interaktionen med en patient. Således spiller det kliniske indtryk en central rolle i klinikken – herunder som et element i den diagnostiske proces. Denne forelæsning og workshop vil gennemgå en række af de grundlæggende kliniske informationer, som man som psykolog indsamler under udredning og behandling af en patient (der vil indgå videomateriale i forelæsningen).

Pensum:

- Videbech, P., Kjølbye, M., Sørensen, T., og Vestergaard, P. (2018). Psykiatri – en lærebog om voksnes psykiske sygdom, Fagl's forlag. 6. udgave. Kapitel 1 og 2 (s. 15 – 45), kapitel 12, 13 og 14 (s. 229 – 292) samt (s. 297 – 304). **[103 s.]**
- Foley, G. N., & Gentile, J. P. (2010). Nonverbal communication in psychotherapy. *Psychiatry (Edgmont (Pa:Township))*, 7(6), 38–44. **[6 s.]**

6. Workshop: Non-verbale kliniske indtryk

4 timer v/ Gry Kjærdsdam Telléus

Pensum:

Samme som ved forelæsningen i samme emne

7. CRT til patienter med en spiseforstyrrelse

2 timer v/ Gry Kjærdsdam Telléus

Denne workshop introducerer til cognitive remediation therapy som add-on therapy til TAU i behandlingen af spiseforstyrrelser.

Pensum:

- Giombini et al. 2021. Neuropsychological and clinical findings of Cognitive Remediation Therapy feasibility randomised controlled trial in young people with anorexia nervosa. **[7 s.]**
- Tchanturia et al Cognitive Remediation Therapy for Anorexia Nervosa, 2010 **[156 s.]**

8. Forelæsning: Psykoanalytisk terapi

4 timer v/ Ole Karkov Østergård

Forelæsningen giver en introduktion til de forskellige traditioner i psykoanalytisk psykoterapi med særlig fokus på teoriernes centrale antagelser og psykoterapeutiske virkningsmekanismer.

Pensum:

- Lemma, A. (2025). An overview of the schools of psychoanalysis: Theory and practice, 3rd ed. (Chap. 2, s. 26-70). Chichester, England: Wiley. **[44 s.]**

- Luborsky, L. (2007). The core conflictual relationship theme: A basic case formulation method. In T. D. Eells (Ed.), *Handbook of psychotherapy case formulation*, 2nd ed. (s. 105-135). New York, NY: Guilford Press. **[34 s.]**

9. Workshop: Psykoanalytisk terapi

4 timer v/ Ole Karkov Østergård

I workshoppen vil den studerende arbejde med at identificere og rate interpersonel adfærd og overføringen, som denne er operationaliseret i "Core Conflictual Relationship Theme" (CCRT; Luborsky, 2007). Luborsky giver med CCRT et interessant bud på at operationalisere overføringen, således at den bedre kan gøres til genstand for videnskabelig undersøgelse.

10. Forelæsning: Operationaliseret Psykodynamisk Diagnose (OPD-3)

4 timer v/ Ole Karkov Østergård

Til denne forelæsning får den studerende en introduktion til Operationaliseret Psykodynamisk Diagnose (OPD-3), som er et interviewbaseret instrument til at lave personlighedsmæssig udredning og terapiplanlægning. OPD-3 består af fire akser, som gør det muligt nuanceret at beskrive (1) klientens motivation og forudsætning for behandling, (2) interpersonelle mønstre, (3) indre konflikter og (4) personlighedsstruktur. En udredning med OPD gør det muligt at formulere et psykoterapeutisk fokus og vurdere alvorlighedsgraden og karakteren af eventuelle personlighedsmæssige vanskeligheder. Dette har stor betydning for behandlingens tilrettelæggelse og forløb på tværs af de forskellige terapeutiske tilgange.

Pensum:

- OPD Task Force. (2008). *Operationalized psychodynamic diagnosis OPD-2: manual of diagnosis and treatment planning*. (s. 31-84). Cambridge, MA: Hogrefe. **[53 s.]**

Supplerende pensum:

- OPD Task Force. (2008). *Operationalized psychodynamic diagnosis OPD-2: manual of diagnosis and treatment planning*. (s. 105-222). Cambridge, MA: Hogrefe. (OPD-3 er netop kommet på tysk: OPD Task Force. (2023). *OPD-3 - Operationalisierte Psychodynamische Diagnostik. Das Manual für Diagnostik und Therapieplanung*. Bern: Hogrefe. OPD-3 er under oversættelse til engelsk og dansk.)

11. Workshop: Operationaliseret Psykodynamisk Diagnose (OPD-3)

4 timer v/ Ole Karkov Østergård

I workshoppen arbejdes der videre med emner, som blev præsenteret i forelæsningen, idet vi i grupper og på plenum skal rate en case ud fra OPD-2.

Samlet pensumliste for fælles forelæsninger og workshops (alle studerende):

- Aftab, A., Banicki, K., Ruffalo, M. L., & Frances, A. (2024). Psychiatric Diagnosis: A Clinical Guide to Navigating Diagnostic Pluralism. *The Journal of Nervous and Mental Disease*, 212(8), 445–454. **[10 s.]**
- Angold, A., Costello, J.E., Erkanli, A. (1999) Comorbidity, *Journal of Child Psychology and Psychiatry*, 40(1), s. 57-87. **[31 s.]**
- Bateman et al, 2014, A Quality Manual for MBT: <https://www.mbt nederland.nl/wp-content/uploads/2020/06/A-Quality-Manual-for-MBT-edited-april-23rd-2014.pdf> **[78 s.]**
- Bailey, V. (2001). Cognitive–behavioural therapies for children and adolescents. *Advances in Psychiatric Treatment*, 7(3), 224–232. doi:10.1192/apt.7.3.224 **[9 s.]**
- Foley, G. N., & Gentile, J. P. (2010). Nonverbal communication in psychotherapy. *Psychiatry (Edgmont (Pa:Township))*, 7(6), 38–44. **[6 s.]**
- Giombini et al. 2021. Neuropsychological and clinical findings of Cognitive Remediation Therapy feasibility randomised controlled trial in young people with anorexia nervosa. <https://doi.org/10.1002/erv.2874> **[7 s.]**
- Hansen, A. S., Kjaersdam Tellés, G., Færk, E., Mohr-Jensen, C., & Lauritsen, M. B. (2021). Help-seeking pathways prior to referral to outpatient child and adolescent mental health services. *Clinical child psychology and psychiatry*, 26(2), 569–585. **[17 s.]**
- Jablensky, A. (2016) Psychiatric classifications: validity and utility, *World Psychiatry*, 15(1), s. 26-31 **[6 s.]**
- Kendell, R., Jablensky, A. (2003) Distinguishing between the validity and utility of psychiatric diagnoses, *The American Journal of Psychiatry*, 160 (1), s. 4-12 **[9 s.]**
- Kjaersdam Tellés et al, 2023, A multifaceted approach to assessment of mentalization: the mentalization profile in patients with eating disorders <https://doi.org/10.1080/08039488.2023.2291177> **[6 s.]**
- K-SADS https://bupnet.dk/wp-content/uploads/2020/03/S0_Screeningsinterview.pdf, hele bogen **[modsvare 64 s.]**
- Lemma, A. (2025). An overview of the schools of psychoanalysis: Theory and practice, 3rd ed. (Chap. 2, s. 26-70). Chichester, England: Wiley. **[44 s.]**
- Luborsky, L. (2007). The core conflictual relationship theme: A basic case formulation method. In T. D. Eells (Ed.), *Handbook of psychotherapy case formulation*, 2nd ed. (s. 105-135). New York, NY: Guilford Press. **[34 s.]**
- Mulraney, M., Coghill, D., Bishop, C., Mehmed, Y., Sciberras, E., Sawyer, M., Efron, D., & Hiscock, H. (2021). A systematic review of the persistence of childhood mental health problems into adulthood. *Neuroscience and Biobehavioral Reviews*, 129, 182–205. **[24 s.]**
- OPD Task Force. (2008). Operationalized psychodynamic diagnosis OPD-2: manual of diagnosis and treatment planning. (s. 31-84). Cambridge, MA: Hogrefe. **[53 s.]**
- PSE <https://kognitioner.dk/wp-content/uploads/2018/11/complete-pse.pdf>, hele bogen **[modsvare 90 s.]**
- Robins, E., Guze, S.B. (1970). Establishment of Diagnostic Validity in Psychiatric Illness: Its Application to Schizophrenia, *American Journal of Psychiatry*, 126(7), s. 107-111 Kan tilgås online på: <https://aaronkrasner.com/wp-content/uploads/2017/10/robins-and-guze.pdf> **[5 s.]**

Tchanturia et al Cognitive Remediation Therapy for Anorexia Nervosa, 2010:

<https://img3.reoveme.com/m/243251c42ccb2de4.pdf> **[156 s.]**

Trillingsgaard, A., Elmrose, M. (2010) Case-formulering – I en udviklingspsykologisk referenceramme, Psyke og Logos, 31, s. 399-416. Kan tilgås online på:

<https://tidsskrift.dk/psyke/article/download/8467/7024/26970> **[17 s.]**

Videbech, V, P., Kjølbye, M., Sørensen, T., og Vestergaard, P. (2018). Psykiatri – en lærebog om voksnes psykiske sygdom, Fadl's forlag. 6. udgave. Kapitel 1 og 2 (s. 15 – 45), kapitel 12, 13 og 14 (s. 229 – 292) samt (s. 297 – 304). **[103 s.]**

World Health Organization, 2018: <https://icd.who.int/browse11/l-m/en> hele bogen **[ca 184 s.]**

I alt: 953 sider

Seminarundervisning på C-PPP

Seminarundervisningen af VAP-I vil være linje-specifik. Det vil sige at studerende som skal på praktik på universitetsklinikken (UK) skal følge den dertilhørende UK-seminarrække, studerende der skal i praktik i Børne og Unge Psykiatrien (BUP) og i Voksenpsykiatrien (VP) skal følge PP (fælles) seminarrækken samt hhv. PP-BUP og PP-VP. Disse seminarforløb er adskilte og har forskelligt pensum. Seminarrækken på hver af de tre programmer er beskrevet nedenfor.

Seminarrække for Universitetsklinikken

(Praktikansvarlig: Ole Karkov Østergård)

Formålet med denne seminarrække er at forberede den studerende til at blive terapeut og have klienter i Universitetsklinikken. Først vil vi have fokus på det psykodynamiske interview. Herefter vil vi belyse forskellige måder at konceptualisere, assesse og arbejde med personlighedsstruktur, forsvarsmekanismer og interpersonelle mønstre. Den sidste seminargang vil indeholde mere praktisk information om praktikken, samt forsøge at understøtte, hvordan I kan bruge den gennemgåede teori i jeres praktik, fx når I skal have forsamtaler med klienterne, og udarbejde caseformulering og behandlingsplan. Undervisningsformen vil blive en blanding af oplæg fra underviser og studerende, rollespil, hvor du som studerende deltager aktivt, samt rating og diskussion af videocases. Det primære pensum skal læses. Supplerende pensum er tænkt til inspiration.

1. UK-seminar: Introduktion, arbejdsalliancen og alliancebud

4 timer v/ Ole Karkov Østergård

På denne seminargang vil hovedfokus være på kontakt og kontrakt, på den terapeutiske alliance og det at arbejde med alliancebrud i psykodynamisk psykoterapi. Efter en fælles introduktion, vil der komme et teoretisk oplæg og til sidst vil vi rollespille på baggrund af en udleveret opgave.

Pensum (57 s.):

- Bordin, E. S. (1979). The generalizability of the psychoanalytic concept of the working alliance. *Psychotherapy: Theory, Research and Practice*, 16, 252-260 **[9 s.]**
- Lemma, A. (2025). Introduction to the practice of psychoanalytic psychotherapy, 3rd ed. (Chap. 1, s. 11-25. Chichester, England: Wiley. **[14 s.]**
- Muran, J. C, Eubanks, F. C., Samstag, W. L. (2023). Introduction: Rupture in a Wicked and Wonderful World. In: *Rupture and Repair in Psychotherapy - A Critical Process for Change* (2023). Eubanks, F. C., Samstag, W. L. & Muran, J. C (Editors). American Psychological Association, s. 3-20. **[17 s.]**
- Vemmelund, L. I., Moeslund A.-S. S., Høgenhaug S. S. and Østergård O. K. (2025). *Testing the alliance rupture resolution model on two self-injuring women receiving short-term psychodynamic therapy. Psychotherapy Research*, 1–17. **[17 s.]**

2. UK-seminar: Assessment: Det psykodynamiske interview, caseformulering og brug af spørgeskemaer i udredning og vurdering af behandlingsudbytte

4 timer v/ Ole Karkov Østergård

På denne seminargang vil hovedfokus være på det psykodynamiske interview. McWilliams er den psykodynamiske caseformulerings "grand old mother" og beskriver i de to kapitler på pensumrelationen mellem caseformulering og psykoterapi, målet med terapi, samt interviewerens holdning med eksempler på centrale spørgsmål til klienten. Hougaard, Valbak og Sommerlund (1999) beskriver, hvorledes klientens symptombelastning kan måles ved terapistart og afslutning, således, at klientens symptomniveau kan sammenlignes med andre klienter og normalbefolkningen og ændring i symptomer kan måles løbende i terapien og efter afslutningen. Det psykodynamiske interview og spørgeskemaer udgør to meget forskellige assessmentmetoder, som vi begge vil bruge i Universitetsklinikken. Efter den teoretiske fremlæggelse vil vi rollespille et interview i mindre grupper, så alle kommer til at prøve det i praksis. Det kan derfor være vigtigt at overveje inden denne seminargang, om du vil spille dig selv eller en anden karakter (fx en tidligere klient (hvis du har haft klienter), en opdigtet person eller en filmrolle).

Pensum (96 s.):

- McWilliams, N. (1999) *Psychanalytic case formulation*. (kap. 1 og 2, s. 9 – 47). New York, Guildford Press. **[38 s.]**
- Kernberg, O. (1984). The structural interview. In Kernberg, O. F. (1984) *Severe personality disorders. Psychotherapeutic strategies* (chap. 2, s. 27-51). New Haven and London: Yale University Press. **[25 s.]**
- Lemma, A. (2025). *Introduction to the practice of psychoanalytic psychotherapy*, 3rd ed. (Chap. 5, s. 122-155). Chichester, England: Wiley. **[33 s.]**

Supplerende pensum:

- Mace, C. & Binyon, S. (2005). Teaching psychodynamic formulation to psychiatric trainees. Part 1: Basics of formulation. *Advances in Psychiatric Treatment*, 11, 416-423. **[8 s.]**
- Jacobsen, C. H., & Mortensen, V. M. (2013): *Psykoterapeutisk praksis*. På psykodynamisk grundlag (kap. 2, s. 71-92). Hans Reitzels Forlag. **[22 s.]**
- Ogden, T.H. (1994). The Analytic Third: Working with Intersubjective Clinical Facts. *The International Journal of Psychoanalysis*, 75, 3-19. **[17 s.]**

3. UK-seminar: Rammer, holdning, ubevidst kommunikation og forandring i psykoanalytisk psykoterapi

4 timer v/ Ole Karkov Østergård

På denne seminargang vil vi fokusere på de grundlæggende forudsætninger for en psykoanalytisk praksis. Vi vil desuden diskutere psykoterapeutiske interventioner som spejling, klarifikation, konfrontation og tolkning. Slutteligt vil vi diskutere hvilken forandringsteori, der ligger bag, samt relatere det til alempsykologiske begreber om hukommelse og emotioner. En eller flere videocases vil indgå i diskussionen.

Pensum (145 s.):

- Gullestad, S.E. & Killingmo, B. (2013). Underteksten – psykoanalytisk terapi i praksis (2. udg., kap. 11, s. 175-201). Oslo: Universitetsforlaget. **[26 s.]**

- Jacobsen, C. H., & Mortensen, V. M. (2013): Psykoterapeutisk praksis på psykodynamisk grundlag (kap. 6 og 7, s. 158-205). På psykodynamisk grundlag. Hans Reitzels Forlag. **[47 s.]**
- Lemma, A. (2025). Introduction to the practice of psychoanalytic psychotherapy, 3rd ed. (Chap. 3, 4 og 6 s. 71-121 og 156-178). Chichester, England: Wiley. **[72 s.]**

Supplerende pensum:

- Belin, S. (2010). Relation før metode. Akademisk Forlag. (Kap.1, 2 og 3. s. 15 – 36) **[21 s.]**
- Gullestad, S.E. & Killingmo, B. (2013). Underteksten – psykoanalytisk terapi i praksis (2. udg.). Oslo: Universitetsforlaget.
- Jacobsen, C. H., & Mortensen, V. M. (2013): Psykoterapeutisk praksis på psykodynamisk grundlag. Hans Reitzels Forlag

4. UK-seminar: Personlighedsstruktur og forsvarsmekanismer

4 timer v/ Ole Karkov Østergård

Denne seminargang fokuserer på forsvarsmekanismer og personlighedsstruktur. Kernberg er "the grand old man" inden for en psykoanalytisk eller objektrelationel forståelse af personlighedsstruktur. Han forsøger i kapitlet fra 2005 at redegøre for en psykoanalytisk udviklingsteori, der (kontroversielt) kan belyse årsagen til udvikling af en personlighedsforstyrrelse, og han præsenterer en forståelse af centrale psykodynamikker i personligheden, som kan være organiseret på tre niveauer: Neurotisk, borderline og psykotisk. Desuden skitserer han, hvilke psykoterapeutiske interventioner, der følger af denne forståelse. Bemærk at fokus for denne seminargang primær er på Kernbergs konceptualisering af personlighedsstruktur (og mindre på interventionerne som følger af denne forståelse). Som en del af undervisningen vil vi ses video af Kernberg, hvor han forklarer sin teoretiske model og har en patient i terapi.

Pensum (75 s.):

- Lemma, A. (2025). Introduction to the practice of psychoanalytic psychotherapy, 3rd ed. (Chap. 8, s. 225-245. Chichester, England: Wiley. **[20 s.]**
- Kernberg, O.F. & Caligor, E. (2005). A psychoanalytic theory of personality disorders. I: M. Lezenweger & J.F. Clarkin (Eds.), Major Theories of Personality Disorder (2nd ed., s. 114-156). New York: Guilford. **[43 s.]**
- Winnicott, D.W. (1960). Ego distortion in terms of true and false self. In: The maturational processes and the facilitating environment (1865/1996) (s. 140-152). International Universities Press, Inc. **[12 s.]**

Supplerende pensum:

- Caligor, E., Kernberg, O. F., Clarkin, J. F., & Yeomans, F. E. (2018). Psychodynamic therapy for personality pathology. Treating self and interpersonal functioning. American Psychiatric Association.
- Killingmo, B. (1984): Conflict and deficit. Implications for technique. International Journal of Psycho-Analysis, 70 (65), 65-79. **[14 s.]**
- Kjølby, M (1999). De psykiske forsvarsmekanismer: deres afgrænsning og kliniske anvendelse. Agrippa, 19 (3/4), 165-197. **[33 s.]**

- Perry, C. (2001). Defence mechanism rating scales. 5. udgave. Instrument til klinisk vurdering af de psykiske forsvarsmekanismer. Oversat af M. Kjølbye & P. Sørensen. Århus: Psykoterapeutisk Forlag. **[95 s.]**
- OPD Task Force (2008). Operationalized Psychodynamic Diagnosis OPD-2. Manual of Diagnosis and Treatment Planning. Göttingen: Hogrefe & Huber Publishers.

5. UK-seminar: Overføring, cirkumpleksmodel, interpersonel teori og psykoterapi *4 timer v/ Ole Karkov Østergård*

Denne seminargang griber helt tilbage til Freuds begreber om overføring og gentagelsestvang, som er to af de mest brugte begreber i moderne psykoanalytisk teori og praksis. Overføringsbegrebet opstod ud fra Freuds forsøg på at beskrive og overvinde modstanden i terapien, som han havde oplevet og beskrevet i sine casestudier. Overføringsbegrebet introducerede den relationelle dimension, men samtidig holdt Freud fast i at se overføringen som et intrapsykisk fænomen, som patienten gentog i terapien. Lemma giver en nuanceret beskrivelse af overføring og modoverføring, begrebernes historiske rødder, udvikling og betydning, samt hvordan vi kan arbejde terapeutisk med overføring og modoverføring. Benjamin har formuleret the "Structural Analysis of Social Behavior" (SASB). SASB bygger på en cirkumpleksmodel med to dimensioner: 1. Had og kærlighed, 2. Kontrol og frisættelse ("emancipate"). Benjamin forklarer i pensumkapitlet de centrale principper i SASB, og hvorledes forældrenes adfærd over for barnet kan gentages i nuværende relationer og i den voksnes måde at behandle sig selv på (introjektet). Modellen er god til at forklare, hvordan en persons relationsmøde er med til at påvirke, hvem personen indgår i relationer med, og hvordan personen indgår i disse relationer, så der vil være en tendens til "gentagelsestvang". SASB kan bruges til at beskrive den normale og forstyrrede person og dennes relationer, samt til psykoterapeutisk intervention. Sanders klassiske tekst giver en interessant beskrivelse af modoverføring, og hvorledes denne kan bruges både i udredningen og terapeutisk. Efter den teoretiske fremlæggelse vil vi med udgangspunkt i en videocase rate interpersonel adfærd ud fra SASB.

Pensum (145 s.):

- Benjamin, L.M. (2005). Interpersonal Theory of Personality Disorders: The Structural Analysis of Social Behavior and Interpersonal Reconstruction Therapy. I: M.F. Lenzenweger & J.F. Clarkin (Eds.), Major Theories of Personality Disorders (2nd ed. s. 157-230). New York: Guilford Press. **[73 s.]**
- Freud, S. (1912): The Dynamics of Transference. The standard edition of the complete psychological works of Sigmund Freud (12, s. 97-108). Udgivet på dansk: Freud, S. (1912/1992). Om overføringens dynamik. I: S. Freud (1912/1992). Afhandlinger om behandlingsteknik (s. 102-110). København: Hans Reitzels Forlag. **[11 s.]**
- Freud S. (1914): Remembering, Repeating and Working Through. The standard edition of the complete psychological works of Sigmund Freud (12, s. 147-156). Udgivet på dansk: Freud, S. (1912/1992). Erindren, gentagen og gennemarbejden. I: S. Freud (1912/1992). Afhandlinger om behandlingsteknik (s. 151-160). København: Hans Reitzels Forlag **[9 s.]**
- Lemma, A. (2025). Introduction to the practice of psychoanalytic psychotherapy, 3rd ed. (Chap. 7, s. 177-224. Chichester, England: Wiley. **[47 s.]**
- Sandler J. (1976): countertransference and role-responsiveness. International review of Psycho-Analysis 3, 43-47. **[5 s.]**

Supplerende pensum:

- Almond, R. (2011). Reading Freud's "The Dynamics of Transference" One Hundred Years Later. *Journal of the American Psychoanalytic Association*, 59, 1129-1156. **[28 s.]**
- Gabbard, G. O. & Wilkinson, S. M. (1996). Om holding og containment – og om at tænke sine egne tanker. I: *Borderlinebehandling og modoverføring* (Kap. 4, s. 82-100). Hans Reitzels Forlag. **[19 s.]**
- Gabbard, G.O. (2006). When is transference work useful in dynamic psychotherapy? *Editorial. American Journal of Psychiatry*, 163(10), 1667-1669. **[3 s.]**
- Greenacre, P. (1954). The role of transference. I: Langs (Ed.). (1990). *Classics in Psychoanalytic Technique* (Chap. 3, s. 17-23). Jason Aronson. (6 sider). (Reprinted from *Journal of the American Psychoanalytic Association*, 2, 671-684). **[14 s.]**
- Høglend, P., Bøgwald, K.P., Amlo, S., Marble, A., Ulberg, R., Sjaastad, M.C. Sørbye, Ø. Heyerdahl, O. & Johansson, P. (2008). Transference interpretation in dynamic psychotherapy: do the really yield sustained effects? *American Journal of Psychiatry*, 165, 763-771. **[9 s.]**
- Klein, M. (1952). The Origins of Transference. *The International Journal of Psychoanalysis*, 33, 433-438. **[6 s.]**
- Luborsky, L., Crits-Christoph, & Mellon, J. (1986). Advent of objective measures of the transference concept. *Journal of Consulting and Clinical Psychology*, 54, 39-47. **[9 s.]**
- Ogden (1997). On projective identification. *The International Journal of Psycho-Analysis*, 60, 357-373. **[16 s.]**
- Sander, J., Holder, A., Kawenoka, M., Kennedy, H.E. & Neurath, L. (1969). Notes on some theoretical and clinical aspects of transference. I: R. Langs (1990), *Classics in Psychoanalytic Technique* (Chap. 5, s. 37-49). Jason Aronson. (Reprinted from *International Journal of Psycho-Analysis*, 50, 633-645, 1969). **[12 s.]**
- Szasz, T. (1963). The concept of transference. I: R. Langs (Ed.) (1990), *Classics in Psychoanalytic Technique* (Cap. 4, s. 25-36). Jason Aronson. (Reprinted from *International Journal of Psycho-Analysis*, 44, 432-443, 1963). **[11 s.]**
- Winnicott, D.W. (1956). On transference. I: R. Langs (1990), *Classics in Psychoanalytic Technique* (Chap. 38, s. 414-418). Jason Aronson. (Reprinted from *International Journal of Psycho-Analysis*, 37, 386-388, 1956.)

6. UK-seminar: Information om praktikken: Formål, rammer, etik, supervision og journalskrivning

4 timer v/ Ole Karkov Østergård

Seminargangen introducerer den studerende for rammerne for praktikken, forskning, journalskrivning og supervisionen i praktikken.

Pensum (21 s.):

- Østergård, O. K., Nilsson, K. K., & Jacobsen, C. H. (2021). Fra studerende til psykoterapeut. En dannelsesrejse der bør starte universitetet. *Psyke & Logos*, 42(1), 90–111. **[21 s.]**

Supplerende pensum:

- Bekendtgørelse om autoriserede psykologers pligt til at føre ordnede optegnelser <https://www.retsinformation.dk/Forms/R0710.aspx?id=191250#idb02f61a8-da8d-457b-b8fc-ec861255c127> **[1 s.]**

- Etiske principper for nordiske psykologer. Se http://www.psykologeridanmark.dk/Psykologens%20arbejde/Lovgivning/~media/Dansk%20Psykolog%20Forening/Filer_dp/Faelles%20filer/Publikationer/Om%20foreningen/Etiske%20principper%20for%20nordiske%20psykologer%202010%202012.ashx [6 s.]

Samlet pensum UK-seminarrække:

- Benjamin, L.M. (2005). Interpersonal Theory of Personality Disorders: The Structural Analysis of Social Behavior and Interpersonal Reconstruction Therapy. In: M.F. Lenzenweger & J.F. Clarkin (Eds.), Major Theories of Personality Disorders (2nd ed. s. 157-230). New York: Guilford Press. **[73 s.]**
- Bordin, E. S. (1979). The generalizability of the psychoanalytic concept of the working alliance. *Psychotherapy: Theory, Research and Practice*, 16, 252-260 **[9 s.]**
- Freud, S. (1912): The Dynamics of Transference. The standard edition of the complete psychological works of Sigmund Freud (12, s. 97-108). Udgivet på dansk: Freud, S. (1912/1992). Om overføringens dynamik. I: S. Freud (1912/1992). Afhandlinger om behandlingsteknik (s. 102-110). København: Hans Reitzels Forlag. **[11 s.]**
- Freud S. (1914): Remembering, Repeating and Working Through. The standard edition of the complete psychological works of Sigmund Freud (12, s. 147-156). Udgivet på dansk: Freud, S. (1912/1992). Erindren, gentagen og gennearbejden. I: S. Freud (1912/1992). Afhandlinger om behandlingsteknik (s. 151-160). København: Hans Reitzels Forlag **[9 s.]**
- Gullestad, S.E. & Killingmo, B. (2013). Underteksten – psykoanalytisk terapi i praksis (2. udg., kap. 11, s. 175-201). Oslo: Universitetsforlaget. **[26 s.]**
- Jacobsen, C. H., & Mortensen, V. M. (2013). Psykoterapeutisk praksis på psykodynamisk grundlag (kap. 6 og 7, s. 158-205). Hans Reitzels Forlag. **[47 s.]**
- Kernberg, O. F. (1984). Severe personality disorders. *Psychotherapeutic strategies* (chap. 2, s. 27-51). New Haven and London: Yale University Press. **[25 s.]**
- Kernberg, O.F. & Caligor, E. (2005). A psychoanalytic theory of personality disorders. In: M. Lezenweger & J.F. Clarkin (Eds.), Major Theories of Personality Disorder (2nd ed., s. 114-156). New York: Guilford. **[43 s.]**
- Lemma, A. (2025). Introduction to the practice of psychoanalytic psychotherapy, 2nd ed. (chap. 1 and 3-8, s. 11-25, s. 71-245. Chichester, England: Wiley. **[188 s.]**
- McWilliams, N. (1999) *Psychoanalytic case formulation*. (chap. 1-2, s. 9 – 47). New York: Guilford Press. **[38 s.]**
- Muran, J. C, Eubanks, F. C., Samstag, W. L. (2023). Introduction: Rupture in a Wicked and Wonderful World. In: *Rupture and Repair in Psychotherapy - A Critical Process for Change* (2023). Eubanks, F. C., Samstag, W. L. & Muran, J. C (Editors). American Psychological Association, s. 3-20. **[17 s.]**
- Sandler J. (1976): countertransference and role-responsiveness. *International review of Psycho-Analysis* 3, 43-47. **[5 s.]**

- Vemmelund, L. I., Moeslund A.-S. S., Høgenhaug S. S. and Østergård O. K. (2025). Testing the alliance rupture resolution model on two self-injuring women receiving short-term psychodynamic therapy. *Psychotherapy Research*, 1–17.
<https://doi.org/10.1080/10503307.2026.2642109> **[17 s.]**
- Winnicott, D.W. (1960). Ego distortion in terms of true and false self. In: *The maturational processes and the facilitating environment* (1865/1996) (s. 140-152). International Universities Press, Inc. **[12 s.]**
- Østergård, O. K, Nilsson, K. K., & Jacobsen, C. H. (2021). Fra studerende til psykoterapeut. En dannelsesrejse der bør starte på universitetet. *Psyke & Logos*, 42(1), 90–111. **[21 s.]**

I alt 541 sider

Seminarrække for Psykiatri Programmet

(Praktikkoordinator: Gry Kjærdsdam Telléus)

1. PP Seminar: Introduktion til Psykiatri

2 timer v/ Gry Kjærdsdam Telléus

Denne første seminargang introducerer den samlede gruppe PP-studerende for rammerne for praktik, psykiatriens organisering, klinisk psykiatrisk forskning, ICD, etiske retningslinjer og tavshedspligt m.v.

Pensum:

- Bekendtgørelse om autoriserede psykologers pligt til at føre ordnede optegnelser **[1 s.]**
- Etiske principper for nordiske psykologer **[6 s.]**

2. PP Seminargang: Introduktion til Praktik

2 timer v/ Gry Kjærdsdam Telléus

Ingen forberedelse

Seminarrække linjespor PP-BUP

1. PP-BUP seminar: Introduktion til seminarrækken og introduktion til anamnesen som redskab

2 timer v/ Christina Mohr Jensen

Denne seminargang vil introducere seminarrækken. Seminarrækken vil bestå af en studentergennemgang af kapitler fra fagets grundbog og på seminarrækken aftales en ansvarsfordeling. Herefter er der en introduktion til anamnesen som grundredsskab og praktisk øvelse.

Pensum: (41 s.)

- Gillberg, C. (2010) The ESSENCE in child psychiatry: Early Symptomatic Syndromes Eliciting Neurodevelopmental Clinical Examinations, Research in Developmental Disabilities, 31, s. 1543-1551 **[9 s.]**
- Rutter, M., Sroufe A.L. (2000) Developmental psychopathology: Concepts and challenges, Development and Psychopathology, 12, s. 265-296 **[32 s.]**

2. PP-BUP seminar: Problemstillinger i spæd og Småbarneperioden

4 timer v/ Christina Mohr Jensen

Denne seminargang vil omhandle psykologiske og psykiatriske problemstillinger der har debut i spædbarns- og småbarsperioden. Der vil være fokus på de tidlige regulationsvanskeligheder og neuropsykiatriske problemstillinger. På seminaret præsenteres hovedpunkterne i kapitlerne herom fra grundbogen og diskuteres i plenum.

Pensum: (160 s.)

- Allan Carr (2016) The Handbook of Child and Adolescent Clinical Psychology 3rd edition, New York: Routledge Kapitel 6, 7, 8 og 9 **[142 s.]**
- Srinath, S., Jacob, P., Sharma, E., & Gautam, A. (2019). Clinical Practice Guidelines for Assessment of Children and Adolescents. *Indian journal of psychiatry*, 61(Suppl 2), 158–175 **[18 s.]**
- Lemcke, S., Parner, E.T., Bjerrum, M., Thomsen, P.H., Lauritsen, M.B. (2016) Early development in children that are later diagnosed with disorders of attention and activity: a longitudinal study in the Danish National Birth Cohort, *Eur Child Adolesc Psychiatry*, 25 s. 1055-1066 **[12 s.]**

3. PP-BUP seminar: Problemer i midt barndom

4 timer v/ Christina Mohr Jensen

Denne seminargang vil omhandle psykologiske og psykiatriske problemstillinger der har debut eller som oftest bliver tydelige i barndomsårene herunder ADHD og adfærdsproblemer. På seminaret præsenteres hovedpunkterne i kapitlerne herom fra grundbogen og diskuteres i plenum og dette kobles sammen med de tidligere gennemgåede kapitler.

Pensum: (84 s.)

- Allan Carr (2016) The Handbook of Child and Adolescent Clinical Psychology 3rd edition, New York: Routledge Kapitel 10 og 11 **[84 s.]**

4. PP-BUP seminar: Problemer i ungdommen

4 timer v/ Christina Mohr Jensen

Denne seminargang vil omhandle psykologiske og psykiatriske problemstillinger der typisk har debut i ungdomsårene herunder misbrug, affektive tilstande, spiseforstyrrelse og psykose. På seminaret præsenteres hovedpunkterne i kapitlerne herom fra grundbogen og diskuteres i plenum og dette kobles sammen med de tidligere gennemgåede kapitler.

Pensum: (210 s.)

- Allan Carr (2016) The Handbook of Child and Adolescent Clinical Psychology 3rd edition, New York: Routledge Kapitel 15, 16, 17 og 18 **[210 s.]**

5. PP-BUP seminar: Opsummering og synopsis

2 timer v/ Christina Mohr Jensen

Denne seminargang vil samle op på de foregående seminarer og drøfte de studerendes læring om barndoms- og ungdomspsykologiske/psykiatriske tilstande frem til nu. Endvidere vil der på seminaret være en drøftelse af synopsis og tilhørende eksamen.

Pensum: Intet pensum.

Samlet pensum for PP-BUP seminarække:

- Bekendtgørelse om autoriserede psykologers pligt til at føre ordnede optegnelser: <https://www.retsinformation.dk/Forms/R0710.aspx?id=191250#idb02f61a8-da8d-457b-b8fc-ec861255c127> **[1 s.]**
- Carr, A. (2016) The Handbook of Child and Adolescent Clinical Psychology 3rd edition, New York: Routledge Kapitel 6, 7, 8, 9, 10, 11, 15, 16, 17 og 18. Tilgængelig som e-bog via AUB. **[I alt 436 s.]**
- Ethiske principper for nordiske psykologer https://www.psykologeridanmark.dk/Psykologens%20arbejde/Lovgivning/~media/Dansk%20Psykolog%20Forening/Filer_dp/Faelles%20filer/Publikationer/Om%20foreningen/Ethiske%20principper%20for%20nordiske%20psykologer%202010%202012.ashx **[6 s.]**
- Gillberg, C. (2010) The ESSENCE in child psychiatry: Early Symptomatic Syndromes Eliciting Neurodevelopmental Clinical Examinations, Research in Developmental Disabilities, 31, s. 1543-1551 **[9 s.]**
- Srinath, S., Jacob, P., Sharma, E., & Gautam, A. (2019). Clinical Practice Guidelines for Assessment of Children and Adolescents. Indian journal of psychiatry, 61(Suppl 2), 158–175. https://doi.org/10.4103/psychiatry.IndianJPsychiatry_580_18 **[18 s.]**
- Lemcke, S., Parner, E.T., Bjerrum, M., Thomsen, P.H., Lauritsen, M.B. (2016) Early development in children that are later diagnosed with disorders of attention and activity: a longitudinal study in the Danish National Birth Cohort, European Child and Adolescent Psychiatry, 25 s. 1055-1066 **[12 s.]**
- Rutter, M., Sroufe A.L. (2000) Developmental psychopathology: Concepts and challenges, Development and Psychopathology, 12, s. 265-296 **[32 s.]**

I alt 514 sider

Seminarrække linjespor PP-VP

1. PP-VP-seminar: Introduktion til VP og principper for psykiatrisk klassifikation og nyere modeller

4 timer v/ NN

Denne seminargang vil først præsentere voksenpsykiatri og seminarrækken.

Seminarrækken vil indeholde en blanding af studenteroplæg, øvelser, og diskussion i plenum, som understøttes af underviser bidrag. Denne første seminargang vil omhandle tidlig identifikation og tidlig intervention af psykiske lidelser samt nyere spektrum modeller til forståelsen af overlap imellem psykiske lidelser.

Pensum: (103 s.)

- Harrison, P. J., Cowen, P., Burns, T., & Fazel, M. (2018). Shorter Oxford textbook of psychiatry. Oxford University Press. (kapitel 1 & 2) **[35 s.]**
- *Tidlig intervention:*
- Colizzi, M., Lasalvia, A., & Ruggeri, M. (2020). Prevention and early intervention in youth mental health: is it time for a multidisciplinary and trans-diagnostic model for care? *International Journal of Mental Health Systems*, 14, 23. **[14 s.]**
- Fusar-Poli, P., Correll, C. U., Arango, C., Berk, M., Patel, V., & Ioannidis, J. P. A. (2021). Preventive psychiatry: a blueprint for improving the mental health of young people. *World psychiatry*, 20(2), 200–221. **[21 s.]**
- Davey, C. G., & McGorry, P. D. (2019). Early intervention for depression in young people: a blind spot in mental health care. *The Lancet Psychiatry*, 6(3), 267-272. **[5 s.]**
- *Stadie modeller:*
- Berk, M., Post, R., Ratheesh, A., Gliddon, E., Singh, A., Vieta, E., Carvalho, A. F., Ashton, M. M., Berk, L., Cotton, S. M., McGorry, P. D., Fernandes, B. S., Yatham, L. N., & Dodd, S. (2017). Staging in bipolar disorder: from theoretical framework to clinical utility. *World Psychiatry*, 16(3), 236–244. **[8 s.]**
- Iorfino, F., Scott, E. M., Carpenter, J. S., Cross, S. P., Hermens, D. F., Killedar, M., Nichles, A., Zmicerevska, N., White, D., Guastella, A. J., Scott, J., McGorry, P. D., & Hickie, I. B. (2019). Clinical Stage Transitions in Persons Aged 12 to 25 Years Presenting to Early Intervention Mental Health Services With Anxiety, Mood, and Psychotic Disorders. *JAMA Psychiatry*, 76(11), 1167–1175. **[8 s.]**
- Feyaerts, J., Henriksen, M. G., Vanheule, S., Myin-Germeyns, I., & Sass, L. A. (2021). Delusions beyond beliefs: a critical overview of diagnostic, aetiological, and therapeutic schizophrenia research from a clinical-phenomenological perspective. *The Lancet Psychiatry*, 8(3), 237-249. **[12 s.]**

2. PP-VP-seminar: Sværhedsgrad og prognose og konsekvenser af psykiske lidelser

4 timer v/ NN

Denne seminargang vil omhandle prognose og sværhedsgrad ved psykiske lidelser og den store heterogenitet der eksisterer på tværs af individer i den forbindelse.

Derudover vil undervisningen også introducerer forskning, der har undersøgt individuelle og kontekstbetingede faktorer med indflydelse på sygdomsforløbet ved forskellige psykiatriske lidelser som eksempelvis affektive lidelser, skizofreni og ADHD.

Pensum: (133 s.)

- Ambel, J., Santomauro, D. F., Ferrari, A. J., et al. (2024). Severe mental illness and infectious disease mortality: A systematic review and meta-analysis. *eClinicalMedicine*, 54, 101635 [17 s.]
- Franke, B., Michelini, G., Asherson, P., Banaschewski, T., Bilbow, A., Buitelaar, J. K., ... & Kuntsi, J. (2018). Live fast, die young? A review on the developmental trajectories of ADHD across the lifespan. *European Neuropsychopharmacology*, 28(10), 1059-1088. [27 s.]
- Heilbronner, U., Samara, M., Leucht, S., Falkai, P., & Schulze, T. G. (2016). The longitudinal course of schizophrenia across the lifespan: clinical, cognitive, and neurobiological aspects. *Harvard Review of Psychiatry*, 24(2), 118-128. [10 s.]
- Kraus, C., Kadriu, B., Lanzenberger, R. et al. (2019) Prognosis and improved outcomes in major depression: a review. *Translational Psychiatry*, 9, 127. [17 s.]
- Treuer, T., & Tohen, M. (2010). Predicting the course and outcome of bipolar disorder: a review. *European Psychiatry*, 25(6), 328-333. [5 s.]
- Ustün, B., & Kennedy, C. (2009). What is "functional impairment"? Disentangling disability from clinical significance. *World psychiatry*, 8(2), 82–85. [3 s.]
- Zimmerman, M., Morgan, T. A., & Stanton, K. (2018). The severity of psychiatric disorders. *World Psychiatry*, 17(3), 258-275. [22 s.]
- Walker, E. R., McGee, R. E., & Druss, B. G. (2021). Severe mental illness and health service utilisation for nonpsychiatric medical disorders: A systematic review and meta-analysis. *The Lancet Psychiatry*, 8(7), 637–648. [32 s.]

3. PP-VP-seminar: konsekvenser af psykiatriske lidelser

4 timer v/ NN

Denne seminargang vil omhandle nogle af de alvorlige konsekvenser, som er forbundet med psykiatriske lidelser som eksempelvis stofmisbrug, kriminalitet og suicidalitet. Det vil i den forbindelse diskuteres om disse udfald er en del af symptomatologien eller et epifænomen heraf.

Pensum: (132 s.)

- Harrison, P. J., Cowen, P., Burns, T., & Fazel, M. (2017). Chapter 18: Forensic psychiatry (s. 513-539). In Harrison, P. J., Cowen, P., Burns, T., & Fazel, M. (2018). *Shorter Oxford textbook of psychiatry*. Oxford (UK): Oxford University Press. [26 s.]
- Harrison, P. J., Cowen, P., Burns, T., & Fazel, M. (2017). Chapter 20: The misuse of drugs and alcohol (s. 563-609). In Harrison, P. J., Cowen, P., Burns, T., & Fazel, M. (2018). *Shorter Oxford textbook of psychiatry*. Oxford (UK): Oxford University Press. [46 s.]
- Harrison, P. J., Cowen, P., Burns, T., & Fazel, M. (2017). Chapter 21: Suicide and deliberate self-harm (s. 609-631). In Harrison, P. J., Cowen, P., Burns, T., & Fazel, M. (2018). *Shorter Oxford textbook of psychiatry*. Oxford (UK): Oxford University Press. [22 s.]
- Pellegrini, M., Fornara, R., Innamorati, M., Pompili, M., & Giacco, D. (2023). Quality of life and psychiatric distress in people with serious mental illness: The role of personal recovery. *Psychology and Psychotherapy: Theory, Research and Practice*, 96(4), 1129–1146 [17 s.]
- Černe Kolarič J, Plemenitaš Ilješ A, Kraner D, Gönc V, Lorber M, Mlinar Reljić N, Fekonja Z, Kmetec S. Long-Term Impact of Community Psychiatric Care on Quality of

4. PP-VP-seminar: Ætiologimodeller

4 timer v/ NN

Denne undervisningsgang vil introducere grundlæggende ætiologimodeller der kan hjælpe os med at forstå de meget komplekse og multi-faktorielle årsagssammenhænge ved psykiatriske lidelser. Blandt andet vil forskellige tilgange til forståelsen af gen-miljø samspil præsenteres og konkretiseres med eksempler. Derudover vil undervisning også berøre inter-generational transmission af psykopatologi.

Pensum: (59 s.)

- Harrison, P. J., Cowen, P., Burns, T., & Fazel, M. (2017). Chapter 5: Aetiology (s. 87-119). In Harrison, P. J., Cowen, P., Burns, T., & Fazel, M. (2017). *Shorter Oxford textbook of psychiatry*. Oxford (UK): Oxford University Press. [32 s.]
- Hastings, P. D., Guyer, A. E., & Parra, L. A. (2022). Conceptualizing the influence of social and structural determinants of neurobiology and mental health: Why and how biological psychiatry can do better at addressing the consequences of 1215-1224 inequity. *Biological Psychiatry: Cognitive Neuroscience and Neuroimaging*, 7(12) 1215-1224. [9 s.]
- Jaffee, S. R., & Price, T. S. (2012). The implications of genotype–environment correlation for establishing causal processes in psychopathology. *Development and Psychopathology*, 24(4), 1253-1264. [9 s.]
- Uher, R., & Zwickler, A. (2017). Etiology in psychiatry: embracing the reality of poly-gene-environmental causation of mental illness. *World Psychiatry*, 16(2), 121–129. [9 s.]

5. PP-VP-seminar: Psykiatrisk udredning

4 timer v/ NN

Denne undervisningsgang vil præsentere principper for psykiatrisk udredning samt assessment-metoder der anvendes i denne forbindelse.

Pensum: (108 s.)

- Harrison, P. J., Cowen, P., Burns, T., & Fazel, M. (2017). Chapter 3: Assessment (s. 35-71). In Harrison, P. J., Cowen, P., Burns, T., & Fazel, M. (2017). Shorter Oxford textbook of psychiatry. Oxford (UK): Oxford University Press. **[46 s.]**
- Newson, J. J., Hunter, D., & Thiagarajan, T. C. (2020). The Heterogeneity of Mental Health Assessment. *Frontiers in Psychiatry*, 11, 76. **[24 s.]**
- Maj M. (2013). "Clinical judgment" and the DSM-5 diagnosis of major depression. *World psychiatry: official journal of the World Psychiatric Association (WPA)*, 12(2), 89–91. **[3 s.]**
- Cooper, Z, Cooper, PJ & Fairburn, CG (1989). "The validity of the eating disorder examination and its subscales". *The British Journal of Psychiatry*, 154: 807-812. **[6 s.]**
- Wilfley, D.E, Schwartz, M.B, Spurrell, E.B. & Fairburn, C.G (2000). "Using the eating disorder examination to identify the specific psychopathology of binge eating disorder". *International Journal of Eating Disorders*. **[11 s.]**
- Farmer AE, Katz R, McGuffin P, Bebbington P. A. (1987). Comparison Between the Present State Examination and the Composite International Diagnostic Interview. *Archives of General Psychiatry*, 44(12):1064–1068. **[4 s.]**
- Bach, B., & First, M. B. (2018). Application of the ICD-11 classification of personality disorders. *BMC Psychiatry*, 18(1), 351, 1-14. **[14 s.]**

Samlet pensumliste for PP-VP:

Ambel, J., Santomauro, D. F., Ferrari, A. J., et al. (2024). Severe mental illness and infectious disease mortality: A systematic review and meta-analysis. *eClinicalMedicine*, 54, 101635 **[17 s.]**

Bach, B., & First, M. B. (2018). Application of the ICD-11 classification of personality disorders. *BMC Psychiatry*, 18(1), 351. 1-14. **[14 s.]**

Bekendtgørelse om autoriserede psykologers pligt til at føre ordnede optegnelser:
<https://www.retsinformation.dk/Forms/R0710.aspx?id=191250#idb02f61a8-da8d-457b-b8fc-ec861255c127> **[1 s.]**

Berk, M., Post, R., Ratheesh, A., Gliddon, E., Singh, A., Vieta, E., Carvalho, A. F., Ashton, M. M., Berk, L., Cotton, S. M., McGorry, P. D., Fernandes, B. S., Yatham, L. N., & Dodd, S. (2017). Staging in bipolar disorder: from theoretical framework to clinical utility. *World psychiatry*, 16(3), 236–244. **[8 s.]**

Colizzi, M., Lasalvia, A., & Ruggeri, M. (2020). Prevention and early intervention in youth mental health: is it time for a multidisciplinary and trans-diagnostic model for care? *International Journal of Mental Health Systems*, 14, 23. **[14 s.]**

- Cooper, Z, Cooper, PJ & Fairburn, CG (1989) "The validity of the eating disorder examination and its subscales". *The British Journal of Psychiatry* 1989 154: 807-812. **[5 s.]**
- Černe Kolarič J, Plemenitaš Ilješ A, Kraner D, Gönc V, Lorber M, Mlinar Reljić N, Fekonja Z, Kmetec S. Long-Term Impact of Community Psychiatric Care on Quality of Life amongst People Living with Schizophrenia: A Systematic Review. *Healthcare (Basel)*. 2024 Sep 2;12(17):1750. doi: 10.3390/healthcare12171750. PMID: 39273773; PMCID: PMC11394810. **[21 s.]**
- Davey, C. G., & McGorry, P. D. (2019). Early intervention for depression in young people: a blind spot in mental health care. *The Lancet Psychiatry*, 6(3), 267-272. **[5 s.]**
- Etiske principper for nordiske psykologer
https://www.psykologeridanmark.dk/Psykologens%20arbejde/Lovgivning/~/_media/Dansk%20Psykolog%20Forening/Filer_dp/Faelles%20filer/Publikationer/Om%20foreninge n/Etiske%20principper%20for%20nordiske%20psykologer%202010%202012.ashx **[6 s.]**
- Farmer AE, Katz R, McGuffin P, Bebbington P. A. (1987). Comparison Between the Present State Examination and the Composite International Diagnostic Interview. *Archives of General Psychiatry*, 44(12):1064–1068. **[4 s.]**
- Feyaerts, J., Henriksen, M. G., Vanheule, S., Myin-Germeys, I., & Sass, L. A. (2021). Delusions beyond beliefs: a critical overview of diagnostic, aetiological, and therapeutic schizophrenia research from a clinical-phenomenological perspective. *The Lancet Psychiatry*, 8(3), 237-249. **[12 s.]**
- Franke, B., Michelini, G., Asherson, P., Banaschewski, T., Buitelaar, J. K., & Kuntsi, J. (2018). Live fast, die young? A review on the developmental trajectories of ADHD across the lifespan. *European Neuropsychopharmacology*, 28(10), 1059-1088. **[27 s.]**
- Fusar-Poli, P., Correll, C. U., Arango, C., Berk, M., Patel, V., & Ioannidis, J. P. A. (2021). Preventive psychiatry: a blueprint for improving the mental health of young people. *World psychiatry*, 20(2), 200–221. **[21 s.]**
- Harrison, P. J., Cowen, P., Burns, T., & Fazel, M. (2017). Chapter 1, 2, 3, 5, 18, 20, 21: Shorter Oxford textbook of psychiatry. Oxford (UK): Oxford University Press. **[207 s.]**
- Hastings, P. D., Guyer, A. E., & Parra, L. A. (2022). Conceptualizing the influence of social and structural determinants of neurobiology and mental health: Why and how biological psychiatry can do better at addressing the consequences of 1215-1224 inequity. *Biological Psychiatry: Cognitive Neuroscience and Neuroimaging*, 7(12) 1215-1224. **[9 s.]**
- Heilbronner, U., Samara, M., Leucht, S., Falkai, P., & Schulze, T. G. (2016). The longitudinal course of schizophrenia across the lifespan: clinical, cognitive, and neurobiological aspects. *Harvard review of psychiatry*, 24(2), 118-128. **[10 s.]**
- Iorfino, F., Scott, E. M., Carpenter, J. S., Cross, S. P., Hermens, D. F., Killedar, M., Nichles, A., Zmicerevska, N., White, D., Guastella, A. J., Scott, J., McGorry, P. D., & Hickie, I. B. (2019). Clinical Stage Transitions in Persons Aged 12 to 25 Years Presenting to Early Intervention Mental Health Services With Anxiety, Mood, and Psychotic Disorders. *JAMA psychiatry*, 76(11), 1167–1175. **[8 s.]**

- Jaffee, S. R., & Price, T. S. (2012). The implications of genotype–environment correlation for establishing causal processes in psychopathology. *Development and Psychopathology*, 24(4), 1253-1264. **[9 s.]**
- Kraus, C., Kadriu, B., Lanzenberger, R. et al. (2019) Prognosis and improved outcomes in major depression: a review. *Translational Psychiatry*, 9, 127. **[17 s.]**
- Maj, M. (2013). "Clinical judgment" and the DSM-5 diagnosis of major depression. *World psychiatry: official journal of the World Psychiatric Association (WPA)*, 12(2), 89–91. **[3 s.]**
- Newson, J. J., Hunter, D., & Thiagarajan, T. C. (2020). The Heterogeneity of Mental Health Assessment. *Frontiers in Psychiatry*, 11, 76. 1-24. **[24 s.]**
- Pellegrini, M., Fornara, R., Innamorati, M., Pompili, M., & Giacco, D. (2023). Quality of life and psychiatric distress in people with serious mental illness: The role of personal recovery. *Psychology and Psychotherapy: Theory, Research and Practice*, 96(4), 1129–1146.<https://doi.org/10.1111/papt.12451> **[17 s.]**
- Treuer, T., & Tohen, M. (2010). Predicting the course and outcome of bipolar disorder: a review. *European Psychiatry*, 25(6), 328-333. **[5 s.]**
- Uher, R., & Zwicker, A. (2017). Etiology in psychiatry: embracing the reality of poly-gene-environmental causation of mental illness. *World Psychiatry*, 16(2), 121–129. **[9 s.]**
- Ustün, B., & Kennedy, C. (2009). What is "functional impairment"? Disentangling disability from clinical significance. *World psychiatry*, 8(2), 82–85. **[3 s.]**
- Walker, E. R., McGee, R. E., & Druss, B. G. (2021). Severe mental illness and health service utilisation for nonpsychiatric medical disorders: A systematic review and meta-analysis. *The Lancet Psychiatry*, 8(7), 637–648. **[32 s.]**
- Wilfley, D. E., Schwartz, M. B., Spurrell, E. B., & Fairburn, C. G. (2000). Using the Eating Disorder Examination to identify the specific psychopathology of binge eating disorder. *International Journal of Eating Disorders*, 27(3), 259–269. **[10 s.]**
- Zimmerman, M., Morgan, T. A., & Stanton, K. (2018). The severity of psychiatric disorders. *World Psychiatry*, 17(3), 258-275. **[22 s.]**

I alt 540 sider